

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра цивільного права № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням кафедри цивільного права № 1
протокол № 8 від 20 січня 2021

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни

«Право інтелектуальної власності України»

(варіативна)

Рівень вищої освіти –

перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Харків – 2021

Силлабус навчальної дисципліни «**Право інтелектуальної власності України**»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», перший (бакалаврський) освітньо-кваліфікаційний рівень.

Розробники:

(Маліновська І.М., асистент кафедри цивільного права № 1, к.ю.н.)

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права № 1

протокол № 8 від 2 січня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Борисова В.І.

Зміст

1. Вступ	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни.....	10
3. Вимоги викладача	15
4. Контрольні заходи результатів навчання.....	16
5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів	18
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів.....	18

1. Вступ

1. Данні про викладачів, які викладають цей курс:

Яркіна Наталя Євгенівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права № 1; контактний телефон 7149-298, електронна адреса: yarkina_n@i.ua

Маліновська Ірина Миколаївна, к.ю.н., асистент кафедри цивільного права № 1, контактний телефон 7149-298, malinovskaia21@gmail.com

2. Ціль та завдання навчальної дисципліни.

Ціллю навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності України» є вивчення та цілісне сприйняття майбутніми фахівцями системи правового регулювання суспільних відносин, які складаються в процесі створення та використання об'єктів інтелектуальної власності, усвідомлення ними загальних ознак та специфіки окремих правових режимів охорони прав інтелектуальної власності; формування вмінь правильного застосування положень чинного законодавства з метою практичного впровадження способів здійснення та захисту прав інтелектуальної власності.

Досягнення зазначеної мети вимагає послідовного виконання наступних **завдань**:

- розглянути та проаналізувати всю сукупність нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері створення та використання об'єктів інтелектуальної власності, розмежувати сфери їх застосування, виокремити специфіку різних правових режимів в залежності від об'єкту правової охорони;
- ознайомитися з міжнародно-правовими актами у вказаній сфері, визначити їх роль в створенні транснаціональної системи охорони прав інтелектуальної власності, оцінити досягнення вітчизняного законодавства та

його відповідність міжнародним стандартам охорони інтелектуальної власності, окреслити перспективи його гармонізації з європейським правом;

- опанувати теоретичні засади кожного з інститутів права інтелектуальної власності, зокрема, авторського права, патентного права, інституту засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, їх продукції та послуг;
- оволодіти навичками тлумачення та застосування загальних і спеціальних положень права інтелектуальної власності, а також рекомендацій вищих судових інстанцій;
- дослідити судову практику захисту порушених прав інтелектуальної власності, проаналізувати особливості застосування окремих способів судового захисту, оцінити їх ефективність з метою відновлення порушених прав з огляду на характер та вид правопорушення.

3. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньо-професійної програми:

- навчальна дисципліна відноситься до циклу дисципліни «Цивільне право України»;
- вивчення даної дисципліни базується на наступних дисциплінах – Цивільне право, Цивільне процесуальне право, Господарське право, Міжнародне приватне право (дисципліни – пререквізити);
- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін – Договірне право, Недоговірні зобов'язання, Порівняльне цивільне право, Теорія та практика захисту цивільних прав та інтересів, Кримінальне право (особлива частина), Адміністративне право (дисципліни – постреквізити).

4. Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЕКТС – 6,0
- загальна кількість годин –180

- термін викладання – 1 семестр 2020-2021н.р.

5. Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Вміння орієнтуватися в системі нормативних актів, які регулюють відносини у сфері права інтелектуальної власності, аналізувати їх положення та правильно визначати сферу застосування.

ПК – 2. Знання основ права Ради Європи та права Європейського Союзу в сфері охорони прав інтелектуальної власності.

ПК – 3. Здатність збирати та аналізувати інформацію з національних і міжнародних джерел про нові події та сучасні знання в системі охорони інтелектуальної власності.

ПК – 4. Вміння правильно ідентифікувати об'єкт інтелектуальної власності, визначити критерії його охороноздатності та порядок виникнення правової охорони.

ПК – 5. Вміння правильно кваліфікувати відносини, які підпадають під дію національного закону та(або) міжнародно-правових конвенцій, обрати необхідне джерело права та застосувати його належним чином.

ПК – 6. Знання особливостей правових режимів охорони окремих об'єктів інтелектуальної власності, розуміння змісту майнових і немайнових прав інтелектуальної власності, а також меж їх здійснення.

ПК – 7. Вміння правильно визначати процедуру оформлення прав інтелектуальної власності на конкретний об'єкт, виокремлювати етапи її проходження, застосовувати відповідні підзаконні акти, що регламентують даний порядок.

ПК – 8. Здатність на основі системного аналізу правильно визначати межі монополії суб'єкта прав інтелектуальної власності з урахуванням підстав виникнення цих прав, їх характеру, строків чинності, а також передбачених законом винятків в майнових правах на даний об'єкт.

ПК – 9. Знання і розуміння системи юридичних фактів, що є підставою правонаступництва у сфері обороту майнових прав інтелектуальної власності.

ПК – 10. Знання договірних механізмів розпорядження майновими правами інтелектуальної власності та здатність розмежовувати їх правові наслідки.

ПК – 11. Уміння правильно визначати і формулювати умови ліцензійного договору відповідно до типу обраної ліцензії.

ПК – 12. Уміння грамотно і точно формулювати зміст юридичних документів державною мовою, послідовно та аргументовано висловлювати свою позицію по правовим питанням.

ПК – 13. Навички використання електронного ресурсу Єдиного державного реєстру судових рішень з метою пошуку та вивчення окремих справ про захист прав інтелектуальної власності.

ПК – 14. Здатність аналізувати судову практику, виокремлювати проблемні питання, узагальнювати правові позиції судових інстанцій.

ПК – 15. Вміння формулювати власну позицію по спірним питанням, які можуть бути або були предметом розгляду у суді, обґрунтувати її з посиланням на чинне законодавство.

ПК – 16. Вміння правильно кваліфікувати порушення права інтелектуальної власності та обрати відповідну процедуру їх захисту.

ПК – 17. Знати систему судових способів захисту порушених прав інтелектуальної власності та особливості їх реалізації.

ПК – 18. Розуміти склад та значення доказової бази у справах про порушення прав інтелектуальної власності.

ПК – 19. Вміння обрати найбільш ефективний спосіб захисту у разі порушення конкретного права інтелектуальної власності або визначити їх сукупність.

ПК – 20. Здатність критично мислити, виявляти прогалини чи недосконалості в правовому регулюванні, пропонувати власне бачення їх усунення.

ПК – 21. Навички консультування з питань реалізації та захисту прав інтелектуальної власності, вміння аргументовано та послідовно викладати власну правову позицію.

ПК – 22. Здатність вільно спілкуватися, висловлювати правову позицію та складати юридичні документи державною мовою.

ПК – 23. Уміння діяти в дусі поваги до права та всіх учасників правових відносин.

В результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1 Демонструвати знання і розуміння положень права інтелектуальної власності України, принципів правового регулювання в рамках кожного з його інститутів, специфіки окремих правових режимів.

РНС НД – 1.2. Демонструвати знання і розуміння стандартів функціонування цивілізованого ринку інтелектуальної власності, втілених у норми міжнародного та європейського права.

РНС НД – 1.3. Володіти спеціальною термінологією права інтелектуальної власності, застосовувати її при формулюванні правової позиції та в юридичній документації.

РНС НД – 1.4. Характеризувати повноваження органів публічної влади, що формують та реалізують державну політику в сфері охорони інтелектуальної власності.

РНС НД – 1.5. Здійснювати критичний і системний аналіз відносин, які складаються в сфері створення та використання об'єктів інтелектуальної власності, правильно визначати їх юридичну кваліфікацію.

РНС НД – 1.6. Відшукувати професійну інформацію з використанням електронного ресурсу Державної служби інтелектуальної власності України з метою впровадження у практичну діяльність розроблених нею рекомендацій.

РНС НД – 1.7. Відшукувати судову практику по справах щодо захисту прав інтелектуальної власності з використанням електронного ресурсу Єдиного державного реєстру судових рішень.

РНС НД – 2.1. Визначати правовий статус учасників відносин інтелектуальної власності, а також правові підстави його трансформації.

РНС НД – 2.2. Пояснювати зміст та обсяг майнових і немайнових прав на певний об'єкт інтелектуальної власності, визначати правила та межі їх реалізації.

РНС НД – 2.3. Характеризувати основні етапи процедури оформлення прав інтелектуальної власності, механізм та послідовність їх проходження.

РНС НД – 2.4. Використовувати рекомендації та роз'яснення вищих судових інстанцій для правильного тлумачення та застосування законодавства у сфері охорони інтелектуальної власності.

РНС НД – 2.5. Формулювати обґрунтовані правові висновки з питань застосування чинного законодавства до відносин використання об'єктів інтелектуальної власності.

РНС НД – 2.6. Надавати консультації з питань реалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності та сфери їх вільного використання.

РНС НД – 3.1. Демонструвати знання і розуміння договірних форм розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності, характеризувати їх правові наслідки.

РНС НД – 3.2. Вміти складати проекти договорів про розпоряджання правами інтелектуальної власності, формувати їх зміст відповідно до обраного виду договору.

РНС НД – 3.3. Застосовувати на практиці знання щодо порушення прав інтелектуальної власності з детальним обґрунтуванням правової позиції державною мовою.

РНС НД – 3.4. Виокремлювати юридично значущі факти, що підлягають встановленню і доведенню при розгляді конкретної справи про захист права інтелектуальної власності.

РНС НД – 3.5. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз розглянутих судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, узагальнювати правові позиції судових інстанцій з проблемних питань.

РНС НД – 3.6. Вміти виокремлювати проблемні та дискусійні питання у сфері правового регулювання відносин інтелектуальної власності, знаходити способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань.

РНС НД – 3.7. Надавати консультації з питань охорони та ефективного захисту прав інтелектуальної власності, визначати ефективні способи відновлення порушених прав.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

2.1. Анотація навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності»

Мета – формування знань щодо особливостей національного та міжнародно - правового регулювання суспільних відносин, які складаються в процесі створення та використання об'єктів інтелектуальної власності, а також ознак та специфіки окремих правових режимів охорони прав інтелектуальної власності та їх захисту.

Предмет – право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права, що регулює відносини у сфері створення, використання результатів

інтелектуальної, творчої діяльності та інших об'єктів права інтелектуальної власності в Україні та на теренах Європейського Союзу.

Дидактична структура (освітні компоненти) – поняття права інтелектуальної власності, його інститути та джерела правового регулювання в умовах адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Авторські права на твори науки, літератури, мистецтва. Суміжні права. Право промислової власності. Патентне право. Права на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, їх продукції, та послуг. Правова охорона комерційної таємниці та ноу-хау в ЄС та Україні. Права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію, компонування напівпровідникових виробів, наукове відкриття, комерційну таємницю та селекційні досягнення. Підстави правонаступництва прав інтелектуальної власності. Договори щодо розпорядження правами інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії. Порушення прав інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності в інформаційному суспільстві з урахуванням національного та міжнародного досвіду. Представництво у сфері реалізації та захисту прав інтелектуальної власності.

Основні спеціальні компетентності (СК):

- системно розуміти підгалузь права інтелектуальної власності, положення нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері створення та використання об'єктів інтелектуальної власності включаючи певні аспекти, пов'язані з найбільш передовими знаннями;
- вміти розмежувати сфери реалізації прав інтелектуальної власності, виокремлювати специфіку правових режимів в залежності від об'єкту правової охорони;

- демонструвати знання та розуміння теоретичних, методичних і практичних знань стосовно кожного з інститутів права інтелектуальної власності, системи органів державної охорони та захисту права інтелектуальної власності;
- володіти навичками тлумачення і застосування загальних і спеціальних положень права інтелектуальної власності, рекомендацій вищих судових інстанцій;
- здатність визначати межі монополії суб'єкта прав інтелектуальної власності з урахуванням підстав їх виникнення прав, характеру, строків чинності, а також передбачених законом винятків в майнових правах;
- володіти навичками тлумачення міжнародно-правових актів у вказаній сфері, визначити їх роль в творенні транснаціональної системи охорони прав інтелектуальної власності, оцінювати досягнення вітчизняного законодавства та його відповідність міжнародним стандартам охорони інтелектуальної власності, окреслювати перспективи його гармонізації з європейським правом;
- гарантувати забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності та загальновизнаних норм і принципів міжнародного права у практичному контексті ;
- планувати правові результати стосовно застосування окремих способів судового захисту, оцінювати їх ефективність з точки зору відновлення порушених прав, характеру та виду правопорушення у сфері права інтелектуальної власності.

Пререквізити: навчальні дисципліни, що передують вивченню цієї дисципліни та пов'язані з нею (заповнюється гарантом ОПП).

Модуль 1. Загальні положення права інтелектуальної власності в умовах адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Поняття права інтелектуальної власності, його інститути. Співвідношення власності та інтелектуальної власності. Теорії права інтелектуальної власності. Правове регулювання відносин інтелектуальної власності. Міжнародне співробітництво в сфері охорони прав інтелектуальної власності. Система державної охорони та захисту права інтелектуальної власності.

Об'єкти права інтелектуальної власності, їх класифікація, умови охороноздатності. Специфіка правових режимів окремих об'єктів інтелектуальної власності. Критерії (умови) охороноздатності об'єктів права інтелектуальної власності. Поняття секретних і службових об'єктів і інтелектуальної власності та особливості реалізації прав на них.

Суб'єкти права інтелектуальної власності, набуття ними прав інтелектуальної власності. Спільне володіння правами інтелектуальної власності. Поняття службових об'єктів інтелектуальної власності та особливість реалізації прав на них.

Модуль 2. Майнові та немайнові права інтелектуальної власності

Авторство на твори науки, літератури та мистецтва. Презумпція авторства. Реєстрація авторських прав та її правове значення. Особисті немайнові та майнові права автора. Способи використання твору. Винятки в майнових правах автора, обмеження майнових прав. Строк чинності авторських прав. Право слідування, порівняльна характеристика в ЄС та Україні.

Суміжні права виконавців, виробників фонограм і відеограм, організацій мовлення. Обмеження суміжних прав та строк їх чинності.

Права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Одержання охоронного документу (заявка; право пріоритету; формальна та кваліфікаційна експертиза; тимчасова правова охорона, державний реєстр патентів). Патентування винаходу, корисної моделі та промислового зразка в іноземних державах.

Права та обов'язки, що випливають з охоронного документу на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Дії, які не визнаються порушенням прав патентовласника.

Права на комерційне (фірмове) найменування: виникнення, зміст, припинення. Права, що випливають з свідоцтва на знак для товарів та послуг. Обов'язки власника свідоцтва. Особливості правової охорони торговельної марки, яка має міжнародну реєстрацію або визнана в установленому законом порядку добре відомою.

Реєстрація кваліфікованого зазначення походження товару та реєстрація прав на його використання. Права, що випливають з свідоцтва про реєстрацію прав на використання. Суб'єкти права на використання кваліфікованого зазначення походження товару.

Правова охорона комерційної таємниці та ноу-хау в ЄС та Україні. Порівняльна характеристика. Права інтелектуальної власності на інші об'єкти: раціоналізаторську пропозицію, компонування інтегральної мікросхеми, наукове відкриття, комерційну таємницю, селекційні досягнення.

Модуль 3. Оборотоzdатність прав інтелектуальної власності та їх захист в судовому порядку

Оборотоzdатність прав інтелектуальної власності, підстави та обсяг правонаступництва.

Договірні форми розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Пойменовані та непойменовані договори у сфері відносин

інтелектуальної власності. Спадкування прав інтелектуальної власності. Внесення прав інтелектуальної власності до складу статутного (складеного) капіталу юридичної особи.

Поняття порушення права інтелектуальної власності, його різновиди. Судовий захист права інтелектуальної власності: специфіка та ефективність окремих способів захисту. Цивільно-правовий захист інтелектуальних прав на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, їх продукції і послуг.

Способи захисту цивільних прав на раціоналізаторські пропозиції, сорт рослин та породи тварин. Представництво у сфері реалізації та захисту прав інтелектуальної власності, його форми.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

	Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	Всього годин	Аудиторні заняття (контактні)				Самостійна робота студентів
				Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Інші види занять*	
	Модуль 1 Загальні положення права інтелектуальної власності в умовах адаптації законодавства України до законодавства ЄС.	2	42	6	6			30
	Модуль 2	2	66	16	1			40

* вказуються інші види аудиторних занять здобувача вищої освіти, якщо вони використовуються при вивченні навчальної дисципліни – кейс – стадії, групові проекти, колоквіум та ін.

	Майнові та немайнові права інтелектуальної власності				6			
	Модуль 3 Оборотоздатність прав інтелектуальної власності та їх захист в судовому порядку	2	72	10	14			42
Разом		6	180	32	36			112

3. Вимоги викладача

З метою вивчення даної навчальної дисципліни студенти мають відвідувати лекції та практичні заняття, брати активну участь в обговоренні практичних завдань і теоретичних питань під час практичних занять; самостійно готуватися до кожного практичного заняття; виконувати у письмовому вигляді завдання, застосовувати чинні нормативні акти, користуватись базою даних єдиного державного реєстру судових рішень, ознайомлюватись з новітніми науковими публікаціями з тематики та передовими підручниками з права інтелектуальної власності. Вивчати національне та міжнародне законодавство, активно приймати участь в обговоренні практичних завдань, аргументувати свою відповідь з посиланням на нормативні та наукові джерела, дотримуватись норм академічної доброчесної поведінки та етики.

4. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи

4.1. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів.

Лекції – 0 балів;

практичні заняття – 34 бали;

виконання завдань СРС – 12 балів;

педагогічний контроль здійснюється за результатами оцінювання кожного практичного заняття, максимальна кількість балів для заліку: 46 балів; максимальний бал за практичне заняття – 2 б., максимальна кількість балів для заліку: 46 балів; мінімальна кількість балів для заліку - 35 балів.

Підсумки педагогічного контролю проставляються в відомості за накопичувальним принципом і є підставою до заліку.

Студент отримує «залік», якщо:

Систематично відвідував лекції та практичні заняття, або ж у разі наявності пропусків практичних занять відпрацював пропущені теми шляхом виконання практичних завдань та відповідей на теоретичні питання відповідно до пропущених тем. Для отримання заліку за підсумками поточного та рубіжного контролю відповідь студента повинна демонструвати його знання предмета права інтелектуальної власності, джерел, термінології права інтелектуальної власності; поняття та зміст прав інтелектуальної власності; об'єктів права інтелектуальної власності, особливості прав на кожен з них; порядку набуття та реалізації прав інтелектуальної власності; договірних конструкцій в сфері інтелектуальної власності; видів порушень та способів захисту прав інтелектуальної власності.

У разі якщо студент за підсумками поточного та рубіжного контролю систематично пропускав лекції та практичні заняття, та/або не орієнтується у темах, які визначені програмою даного курсу, не демонструє знання вивчених тем та не виконав практичних завдань, то це свідчить про необхідність серйозної подальшої роботи в опануванні курсом «Право інтелектуальної власності», та є підставою за підсумками педагогічного контролю для виставлення викладачем результату «не зараховано».

Студент який набрав протягом семестру за підсумками поточного контролю менше половини максимальної оцінки (60%) з навчальної дисципліни, не допускається до заліку.

4.3. Методи педагогічного контролю:

Традиційні методи оцінювання навчальних досягнень студентів:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань;
- методи письмового контролю: розв'язання тестових завдань, аналіз судової практики в рамках певної категорії спорів, есе в рамках запропонованих тем.

Інноваційні методи:

- портфоліо, кейс-вимірювачі.

Методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання, peer review.

5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів

- виконання домашній завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;

- підготовка проектів документів, матеріалів тощо;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- узагальнення вивченої судової практики;
- розробка кейсів;
- підготовка та аналіз наукових матеріалів з обраної проблематики;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез тощо;
- інші здобутки, що підтверджені документально (грамоти, дипломи тощо);
- умови відвідування навчальних занять і т.п.

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів

Основна література

1. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності : учебное пособие . І. І. Дахно. - Вид. 2-ге, перероб і доп. - Київ : Центр навч. літ., 2006. - 278 с.
2. Захист прав інтелектуальної власності в господарському судочинстві.- К.: Юрінком Інтер, 2009.- 384 с.
3. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Під ред. П. М. Цибульов. - Київ : УкрІНТЕІ, 2006. - 276 с.
4. Інтелектуальне право України. За заг. ред.. професора О.С. Яворської.- Тернопіль: Підручники і посібники, 2016.- 608 с. [Електрон. ресурс]:https://drive.google.com/file/d/1rxln8qoxN1_PTJOmW2qRO658TNJNy2_/view

5. Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика [Текст] : науч.-практ. изд. Академия правовых наук Украины, Гос. патент. вед-во Украины, Гос. агенство Украины по авт. и смежным правам; под общ. ред. А. Д. Святоцкий: в 4-х т. ; под ред.: Г. И. Миронюк, В. С. Дробязко. - К. : Ін Юре, 1999. - 478 с.

6. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. для студентів вищих навч. Закладів. М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. О. П. Орлюк. - Київ : Інтерсервіс, 2016. - 382 с.

7. Право інтелектуальної власності. Академічний курс: Підруч. для студ. Вузів. О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. Л.Орлюк, О.Д. Святоцького. - 2007. - 696 с.

8. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. Авт.: В.М. Крижна, Н.Є. Яркіна.; За ред. В.І. Борисової.- Х.: Нац. Юрид. Акад. України, 2008.- 112 с.

9. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України . За ред. Ю.М. Капіци. – К.: Видавничий дім «Слово», 2006.

10. Право інтелектуальної власності. За ред. О.А. Підопригори і О.Д. Святоцького, К.: «Видавничий Дім «Ін Юре», 2002, 621 с.

11. Право інтелектуальної власності : підруч. О. І. Харитоновна [та ін.]; за заг. ред. О. І. Харитонової. - Київ : Юрінком Інтер, 2016. - 540 с.

12. Посібник для суддів з інтелектуальної власності . Бенедисюк І.М. та ін.- Київ:К.І.С., 2018 – 424 с.

Додаткова література

1. Бутнік-Сіверський, С. О. Спадкування прав інтелектуальної власності: монографія С. О. Бутнік-Сіверський ; НАПрН України, НДІ інтелект.

власності. - Київ : НДІ ІВ НАПрНУ : НВП "ІНТЕРСЕРВІС", 2013. - 168 с.

2. Бурлаков, С.Ю. Объекты патентных прав : [§ 3 гл. 4. разд. 3. Отдельные виды объектов гражданских прав]. С. Ю. Бурлаков. - Харьковская цивилистическая школа: объекты гражданских прав : монография П. П. Цитович [и др.] ; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. - Харьков : Право, 2015. - С. 577-602.

3. Жилінкова, О.В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном : монографія. - О. В. Жилінкова. - Київ : Юрінком Інтер, 2015. - 280 с.

4. Іолкін, Я. О. Торговельні марки в Україні та Європейському Союзі [Текст] : монографія. - Я. О. Іолкін ; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. - Київ : НДІ ІВ НАПрНУ : Лазурит-Поліграф, 2011. - 141 с.

5. Ковальчук, О. О. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні та країнах Європейського Союзу: цивільно-правовий аспект. Монографія. - О. О. Ковальчук ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ : Юрінком Інтер, 2014. - 200 с.

6. Кохановська, О. В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві : монографія .- О. В. Кохановська. - Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2006. - 463 с.

7. Крыжна, В. Н. Общие положения о договорах в сфере права интеллектуальной собственности: [§ 1 гл. 10] В. Н. Крыжна. - Харьковская цивилистическая школа: о договоре : монографія.- Л. Н. Баранова [и др.] ; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеева. - Харьков : Право, 2017. - С. 481-489 .

8. Майданик, Л. Р. Колективне управління майновими авторськими та суміжними правами за цивільним законодавством України : монографія .- Л. Р. Майданик ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ : Алерта, 2013. - 248 с.

9. Нецька Л.С., Піцан О.М., Галянтич М.К. и др. Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2007.- 256 с.

10. Потоцький, М. Ю. Господарсько-правовий захист інтелектуальної власності в Україні: монографія М. Ю. Потоцький. - Київ : Вид. Дім "Персонал", 2014. - 620 с.

11. Яркіна, Н.Е. Судебная защита авторских и смежных прав: [разд. 3, гл. 4, § 2] Н. Е. Яркіна. Харьковская цивилистическая школа: защита субъективных гражданских прав и интересов: монография. - Национальный юридический университет им. Ярослава Мудрого. - Х. : Право, 2014. - С. 565-581 .